

**КОНСПЕКТ
ПО
ГРАЖДАНСКО ОБЩЕСТВО И ГРАЖДАНСКИ КОНТРОЛ**

1. Същност и обща характеристика на гражданското общество.
2. Контролът в управлението.
3. Обществен контрол – същност, форми.
4. Граждански контрол – същност, значение, форми.
5. Концепции за граждански контрол в гражданското общество.
6. Гражданско участие в процеса на вземане на решения.
7. Гражданското общество в България – основни етапи на развитие, съвременно състояние.
8. Граждански контрол върху администрацията – същност, основни функции, механизми за осъществяване.
9. Субекти и обекти на гражданския контрол върху администрацията.
10. Граждански контрол осъществяван чрез предложения и сигнали.
11. Гражданският контрол осъществяван от омбудсмана.
12. Гражданският контрол осъществяван от обществените посредници.
13. Граждански контрол върху системата на националната сигурност.
14. Средствата за масова информация и комуникация като инструмент за граждански контрол.
15. Гражданският контрол в дигитална среда.

ЛИТЕРАТУРА

1. Енциклопедия на политическата мисъл. Блекуел, съставители: Дейвид Милър и др., ЦИД, С., 1997.
2. Политология. Под редакцията на Георги Янков, УИ „Стопанство“, С., 2001.
3. Танев, Т. Политическата култура. УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2001.
4. Иванов, Хр. Гражданското общество и концепции за граждански контрол. „Албатрос“, С., 2002.
5. Кабакчиева, П. Гражданското общество срещу държавата. „ЛИК“, С., 2001.
6. Динев, М. Контрол в социалното управление. “Тракия - М”, С., 1999.

7. Къндева, Е. Публична администрация. „Сиела”, С., 2007.
8. Кресналийска, Г., М. Чешмеджиева. Граждански контрол върху администрацията. „Пропелер”, С., 2015.
9. Чешмеджиева, М. Правен режим на предложенията, сигналите и жалбите. „Пропелер”, С., 2013.
10. Чешмеджиева, М. Омбудсманът - в България и по света. „Пропелер”, С., 2016.
11. Наръчник за гражданско участие. (2019). Администрация на Министерския съвет на Република България. Достъпно на <https://www.strategy.bg/bg/library/1/21116/details>
12. Kresnaliyska, G. (2025). Citizen participation in local public policies – a good governance element at the local level. *KNOWLEDGE - International Journal* , 69(1), 295–301. Retrieved from <https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7238>
13. Кодекс на добрите практики за гражданско участие в процеса на вземане на решения, одобрен от Конференцията на МНПО към Съвета на Европа CONF/PLE(2009)CODE1.
14. Препоръка С(2023) 8627 на Европейската Комисия относно насърчаване на ангажираността и ефективното участие на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на създаване на обществени политики.
15. Препоръка CM/Rec(2023)5 на Комитета на министрите до държавите членки относно принципите на доброто демократично управление. Достъпно на <https://www.mrrb.bg/bg/administrativno-teritorialno-ustrojstvo/dobro-demokraticjno-upravlenie/dokumenti-na-suveta-na-evropa-v-oblastta-na-dobroto-upravlenie-i-mestnoto-samoupravlenie/>
16. Препоръка CM/Rec(2019)3 на Комитета на министрите към държавите членки относно надзора над дейността на местните власти. Достъпно на <https://www.mrrb.bg/bg/administrativno-teritorialno-ustrojstvo/dobro-demokraticjno-upravlenie/dokumenti-na-suveta-na-evropa-v-oblastta-na-dobroto-upravlenie-i-mestnoto-samoupravlenie/>
17. Препоръка CM/Rec(2018)4 на Комитета на министрите към държавите членки относно участието на гражданите в местния обществен живот. Достъпно на <https://www.mrrb.bg/bg/administrativno-teritorialno-ustrojstvo/dobro-demokraticjno-upravlenie/dokumenti-na-suveta-na-evropa-v-oblastta-na-dobroto-upravlenie-i-mestnoto-samoupravlenie/>

Изготвили:

Доц. д-р Николай Попов

Гл. ас. д-р Гергана Кресналийска